

ONTVANGEN 02 NOV 2005

RAAP-NOTITIE 998

Plangebied Zuidlaren - Ludinge 13

Gemeente Tynaarlo

Archeologisch vooronderzoek (verkennende fase)

Colofon

Opdrachtgever: Milieu adviesbureau ECO Reest B.V.

Titel: Plangebied Zuidlaren - Ludinge 13, gemeente Tynaarlo; archeologisch vooronderzoek (verkennende fase)

Status: eindversie

Datum: januari 2005

Auteur: dr. J.J. Hekman

Bestandsnaam: L:\QXPress\Notities\2005\TZLL\N0998-TZLL.doc

Projectcode: TZLL

Projectleider: dr. J.J. Hekman

Projectmedewerker: E.J.M. van der Zwet

ARCHIS-vondstmeldingsnummers: niet van toepassing

ARCHIS-waarnemingsnummers: niet van toepassing

ARCHIS-onderzoeksmeldingsnummer/CIS-code: niet van toepassing

Autorisatie: drs. T.J. ten Anscher

ISSN: 0925-6369

RAAP Archeologisch Adviesbureau B.V.

telefoon: 020-463 4848

Zeeburgerdijk 54

telefax: 020-463 4949

1094 AE Amsterdam

E-mail: raap@raap.nl

Postbus 1347

1000 BH Amsterdam

© RAAP Archeologisch Adviesbureau B.V., 2005

RAAP Archeologisch Adviesbureau B.V. aanvaardt geen aansprakelijkheid voor eventuele schade voortvloeiend uit het gebruik van de resultaten van dit onderzoek of de toepassing van de adviezen.

1 Inleiding

Algemeen

- *opdrachtgever*: Milieu adviesbureau ECO Reest B.V.
- *aanleiding onderzoek*: planontwikkeling
- *datum uitvoering veldwerk*: 11 januari 2005

Locatiegegevens

- *plangebied*: gelegen ten westen van de bebouwde kom van Zuidlaren, aan Ludinge 13
- *plaats*: Zuidlaren
- *gemeente*: Tynaarlo
- *provincie*: Drenthe
- *kaartblad topografische kaart Nederland 1:25.000*: 12E
- *plangebied in gebruik als*: woonwijk met bebouwing, straten en groenvoorzieningen (grasvelden en bos)
- *oppervlakte plangebied*: ca. 9 ha
- *centrumcoördinaten (X/Y)*: 242.200/568/850

Onderzoeksvragen

Is de bodemopbouw in het plangebied zodanig gaaf dat archeologisch vervolgonderzoek zinvol is?

Het onderzoek is uitgevoerd volgens de hiervoor geldende normen en richtlijnen die zijn vastgelegd in het Handboek ROB-specificaties (Brinkkemper e.a., 1998). RAAP Archeologisch Adviesbureau en de door RAAP toegepaste procedures zijn goedgekeurd door het College voor de Archeologische Kwaliteit (CvAK), de instelling die het beheer heeft over de Kwaliteitsnorm Nederlandse Archeologie (KNA; Voorbereidingscommissie Kwaliteitszorg Archeologie, 2001). Zie tabel 1 voor de dateringen van de in deze notitie genoemde archeologische perioden.

2 Bureauonderzoek

Archeologische gegevens

- *archeologische verwachting*: volgens de IKAW (ROB, 2001) geldt voor het westelijke deel van het plangebied een hoge kans op het aantreffen van archeologische waarden. Het overige deel van het plangebied ligt in een niet gekarteerd gebiedsdeel, maar daar geldt, extrapolierend vanuit de

omliggende gebieden, een middelhoge tot hoge kans op het aantreffen van archeologische waarden.

- *ARCHIS-waarnemingen en -vondstmeldingen (nationaal ARChEologisch Informatie Systeem)*
 - in plangebied: geen
 - in de directe nabijheid (< 300 m): ten westen en noordwesten van het plangebied liggen 2 ARCHIS-waarnemingen (deze liggen zo ver van het plangebied dat zij niet staan weergegeven op figuur 1). ARCHIS-waarnemingsnummer 239035 betreft de vondst in 1936 van resten van een laat-neolithisch crematiegraf met aardewerk en andere vondsten. ARCHIS-waarnemingsnummer 239366 betreft de vondst in 1900 van een stenen hamerbijl uit de Steentijd (geen nadere details beschikbaar).

Bodemkundige gegevens

Volgens de bodemkaart (Stiboka, 1977) bestaat de bodem in het plangebied uit veldpodzolgronden (leemarm en lemig fijn zand; Stiboka, 1977: code Hn21) en veldpodzolgronden (lemig fijn zand en keileem beginnend tussen 40 en 120 cm -Mv en ten minste 20 cm dik; Stiboka, 1977: code Hn21x).

3 Veldonderzoek

Booronderzoek: methode

- *positie boringen*: min of meer regelmatig verdeeld over het plangebied
- *gebruikt boormateriaal*: gutsboor met een diameter van 2 cm
- *totaal aantal boringen*: 31
- *minimaal geboorde diepte*: 0,6 m -Mv
- *maximaal geboorde diepte*: 2,25 m -Mv
- *boorbeschrijvingen*: op standaardformulieren, onder andere conform NEN 5104 (Nederlands Normalisatie-instituut, 1989).
- *X-/Y-coördinaten boringen gemeten met*: meetlinten

Booronderzoek: resultaten

- *beschrijving laagopvolging (lithologisch) en interpretatie (lithogenetisch)*: de laagopvolging in het plangebied is van boven en beneden als volgt: de toplaag bestaat uit een bouwvoor met een dikte van circa 0,3 tot 0,5 m (boringen 8, 14, 15, 16, 18, 19, 20, 24 en 25) of een verstoorde, mogelijk deels opgebrachte, laag tot circa 0,8 en soms tot 1,5 m -Mv (boringen 1 t/m 6, 9, 13, 17, 21, 22, 23 en 26 t/m 31). Beide toplagen bestaan uit donkerbruingrijs, humeus, matig fijn zand. De bouwvoor of de verstoorde laag ligt hetzij op oranjegeel tot lichtgeel, matig fijn zand (dekzand), hetzij op lichtgrijsgeel, matig grof/matig fijn, zwak grindig zand (keizand) of op lichtgroengrijze, matig stevige, zandige, grindige klei (keileem). Waarschijnlijk is ooit sprake geweest van een podzolbodem die in recente tijd geheel in de bouwvoor/verstoorde laag is opgenomen.

In de boringen 7, 10, 11 en 12 bestaat de bodemopbouw uit een bouwvoor of strooisellaag van circa 0,1 m op bruingrijsgeel tot lichtgeel, matig fijn zand (dekzand). Alleen in deze boringen is in de top van het dekzand een podzolbodem aanwezig. Podzolering ontstaat in relatief hoge en droge zandgronden. Dat waren in de Steentijd bij uitstek de locaties voor nederzettingen. Een intacte podzolbodem bestaat van boven naar beneden uit een E-horizont (uitspoelingslaag), een B- en/of een BC-horizont (inspoelingslaag) en een C-horizont (het moedermateriaal).

- *Archeologische indicatoren in boringen: geen.*

4 Conclusies en aanbevelingen

Conclusies

In het overgrote deel van het plangebied bestaat de bodem uit een bouwvoor of verstoorde laag op dekzand, keizand of keileem. Hier is de podzolbodem verdwenen. Alleen in het zuidoostelijke deel van het plangebied is de podzolbodem (meestal) intact. In dit deel van het plangebied bestaat een reële kans op het voorkomen van archeologische waarden *in situ*. In de boringen zijn geen archeologische indicatoren waargenomen.

Aanbevelingen

Op basis van de resultaten van het booronderzoek wordt vervolgonderzoek aanbevolen voor het bosperceel in het zuidoosten van het plangebied (waar de boringen 7 t/m 12 zijn gezet), tenzij hier geheel van bodemingrepen wordt afgezien. Voor het overige deel van het plangebied wordt geen vervolgonderzoek aanbevolen.

Contactpersonen:

- *contactpersoon overheid:* dr. W.A.B. van der Sanden, provinciaal archeoloog provincie Drenthe (tel. 0592-305932).
- *contactpersoon RAAP:* dr. J.J. Hekman, projectleider (tel. 0512-589140).

Periode	Datering
Nieuwe tijd	1500 - heden
Late Middeleeuwen	1050 - 1500 na Chr.
Vroege Middeleeuwen	450 - 1050 na Chr.
Romeinse tijd	12 voor - 450 na Chr.
IJzertijd	800 - 12 voor Chr.
Bronstijd	2000 - 800 voor Chr.
Neolithicum (nieuwe steentijd)	5300 - 2000 voor Chr.
Mesolithicum (midden steentijd)	8800 - 4900 voor Chr.
Paleolithicum (oude steentijd)	300.000 - 8800 voor Chr.

Tabel 1. Archeologische tijdschaal.

Literatuur

Brinkkemper, O., e.a. (redactie), 1998. *Handboek ROB-specificaties*. Rijksdienst voor het Oudheidkundig Bodemonderzoek, Amersfoort.

Nederlands Normalisatie-instituut, 1989. *Nederlandse Norm NEN 5104, Classificatie van onverharde grondmonsters*. Nederlands Normalisatie-instituut, Delft.

ROB, 2001. *Indicatieve Kaart van Archeologische Waarden (IKAW) 2e generatie. Globale Archeologische Kaart van het continentale Plat. Archeologische Monumentenkaart*. Rijksdienst voor het Oudheidkundig Bodemonderzoek, Amersfoort (cd-rom).

Stiboka, 1977. *Bodemkaart van Nederland, schaal 1:50.000. Blad 12 Oost Assen*. Stichting voor Bodemkartering, Wageningen.

Vorbereidingscommissie Kwaliteitszorg Archeologie, 2001. *Kwaliteitsnorm Nederlandse Archeologie. Eindrapport van de Vorbereidingscommissie Kwaliteitszorg Archeologie*. Ministerie van Onderwijs, Cultuur en Wetenschappen, Den Haag.

Overzicht van figuren en tabellen

Figuur 1. Resultaten onderzoek.

Tabel 1. Archeologische tijdschaal.

Figuur 1. Resultaten onderzoek